

TEMATY BADAWCZE
**WYDZIAŁU PSYCHOLOGII
I KOGNITYWISTYKI UAM**
W ROKU 2023

Spis treści

1. Aleksandria – specyfika społeczności miasta w świetle literatury diaspory	4
2. Błądzenie myślami a mechanizmy uwagi, pamięci i kontroli poznawczej	4
3. Dobrostan osób wykonujących pracę stacjonarną, hybrydową i zdalną	5
4. Doświadczenia rodzicielskie kobiet żyjących w związkach z kobietami w świetle uwarunkowań osobowościowych i sytuacyjnych	5
5. Dymensjonalne modele zaburzeń osobowości – teoria i badania	5
6. Efektywna komunikacja lekarz pacjent. Co sprzyja realizacji zaleceń lekarskich.....	6
7. Eksperymentalne badanie kryzysów 3 i 7 roku życia w rozwoju człowieka	6
8. Eksploracja ludzkich postaw wobec robotów	7
9. Emocje w aktywności gamingowej.....	7
10. Facebookizacja a zachowania afiliacyjne w różnych typach związków intymnych.....	7
11. Indywidualne uwarunkowania kontroli rodzicielskiej w procesie karmienia i organizacji rodzinnego środowiska żywieniowego	8
12. Jeszcze o strukturze Ja – integracja ewaluatywna	8
13. Konsekwencje podejścia kategoryjno-dymensjonalnego w klasyfikacji ICD-11 dla diagnozy strukturalno-funkcjonalnej zaburzeń osobowości.....	8
14. Kontrola praxji u osób lewo- i oburęcznych. Neuronalne korelaty planowania i egzekucji chwytu funkcjonalnego.....	9
15. Logiki identyczności i różnicy.....	9
16. Między nadzieją a stratą – doświadczenia par zmagających się z niepłodnością	9
17. Modele rozumowań i pomiar kompetencji: dedukcja, logiki temporalne i logika pytań.....	10
18. Ocena zmian strukturalno-funkcjonalnych ośrodkowego układu nerwowego u mężczyzn z zaburzeniami używania alkoholu.....	10
19. Patologiczne cechy osobowości i poziom dysfunkcji osobowości a zaburzenia mentalizacji w grupie osób z zaburzeniami osobowości	10
20. Percepcja i działanie z użyciem narzędzi prostych i złożonych	11
21. Percepcja i kontrola dotykowa działań.....	11
22. Postawa egoistyczna w pracy oraz pokora i sens pracy pracowników jako mediatorzy w związku między duchowością a dobrostanem.....	12
23. Postcovidowe funkcjonowanie dorosłych w zakresie nastawienia wobec przyszłości, poczucia sensu i zadowolenia z życia, odczuwanego stresu oraz radzenia sobie z nim	12
24. Poznawcza analiza emocji	13
25. Poznawcze, emocjonalne i behawioralne korelaty kreatywności.....	13
26. Procesualne i reprezentacyjne teorie zaburzeń pamięci osób starszych.....	14
27. Prozodia w schizofrenii a funkcjonowanie społeczne	14
28. Przemoc doświadczana w miejscu pracy a wypalenie zawodowe pracowników ochrony zdrowia.....	15

29.	Psychofizjologiczne funkcjonowanie człowieka	15
30.	Psychologiczne czynniki związane z uważnością (<i>mindfulness</i>) w populacji ogólnej.....	15
31.	Psychologiczne i psychopatologiczne następstwa wydarzeń traumatycznych.....	16
32.	Psychologiczne koncepcje przebaczenia	16
33.	Psychologiczne mechanizmy zachowań społecznych	17
34.	Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje komunikacji perswazyjnej	17
35.	Psychologiczne uwarunkowania zjawisk w życiu społecznym	17
36.	Rola emocji w perswazji: badania eksperymentalne	18
37.	Rozwój funkcji wykonawczych w okresie dzieciństwa	18
38.	Rozwój tożsamości niepełnosprawności – konsekwencje dla zdrowia psychicznego	19
39.	Samoopiekuńczość: pomiar i psychologiczne korelaty	19
40.	Seksualność w cyklu życia człowieka	19
41.	Sensowność empiryczna pojęć teoretycznych w psychologii	20
42.	Sytuacyjne i podmiotowe uwarunkowania spontanicznej atrybucji stanów mentalnych.....	21
43.	Szczepienie przeciw COVID-19, w kontekście zdrowia psychicznego, osobowości i lęku przed śmiercią.....	21
44.	Uwarunkowania i konsekwencje niechcianego celibatu u mężczyzn żyjących w pojedynkę w okresie wczesnej dorosłości.....	22
45.	Uwarunkowania i konsekwencje życia w pojedynkę oraz rola codziennych interakcji społecznych dla zdrowia psychicznego.....	23
46.	Uwarunkowywania sukcesu systemów fantazmatycznych.....	23
47.	Wczesna faza stresu pandemicznego – dynamika zmian w percepcji i radzeniu sobie ze stresem	24
48.	Wpływ immersji związanej z grami fabularnymi na udzielanie rzetelnych i trafnych odpowiedzi w psychologicznych narzędziach badawczych.....	24
49.	Zastosowanie metod obliczeniowych w teorii dowodu.....	24
50.	Znaczenie relacji z rodzeństwem dla rozwoju dziecka i jego dobrostanu.....	25
51.	Żyd, Arab, Polak. Trajektorie tożsamości i różnicy	25

1. Aleksandria – specyfika społeczności miasta w świetle literatury diaspory

Kierownik: dr Rafał Nakonieczny

Planowane na rok 2023 badania o ogólnym tytule „Aleksandria – specyfika społeczności miasta w świetle literatury diaspory” mają być w moim zamyśle kolejnym tematem badawczym w cyklu wykładów i publikacji poświęconych fenomenowi diaspory w Aleksandrii (epoka hellenistyczna i wczesnorzymska).

Założenie badań jest dwukierunkowe: podczas wykładu „Aleksandria – specyfika społeczności miasta w świetle literatury diaspory” słuchaczom zostaną przybliżone w przystępny sposób wybrane aspekty interdyscyplinarnych studiów poświęconych dziejom i kulturze Aleksandrii. Zaprezentowana zostanie specyfika diaspory aleksandryjskiej od założenia miasta przez Aleksandra po upadek diaspory. Na podstawie materiału literackiego i papirologicznego ukazana zostanie problematyka polityczno-społeczna i religijno-kulturalna epoki pozwalająca także stawiać hipotezy dotyczące znaczenia dziedzictwa aleksandryjskiego dla przyszłości. Wykład jest kierowany szczególnie do osób zainteresowanych światem biblijnym i klasycznym, historią kultury i literatury (w tym żydowskiej), wczesnym chrześcijaństwem, oraz problematyką społeczną starożytności. Pomimo specyficznej (i trudnej) tematyki wykłady należące do tego bloku badawczo-dydaktycznego cieszyły się do tej pory zainteresowaniem słuchaczy.

Drugim celem jest przygotowanie z myślą o słuchaczach publikacji (w postaci monografii lub cyklu artykułów) ukazujących najistotniejsze kwestie związane ze studiami nad społecznością starożytnej Aleksandrii i jej kulturą. Obecnie na różnym etapie wydawniczym znajduje się kilka moich artykułów z tej dziedziny.

2. Błądzenie myślami a mechanizmy uwagi, pamięci i kontroli poznawczej

Kierownik: prof. UAM dr hab. Marek Kowalczyk

Planowane analizy mają na celu teoretyczną integrację wiedzy o błądzeniu myślami, czyli spontanicznie inicjowanej aktywności myślowej oderwanej od bieżącego zadania i otoczenia człowieka, z ustaleniami dotyczącymi funkcjonowania uwagi, pamięci, pamięci roboczej i mechanizmów kontroli poznawczej. W jakim zakresie właściwości błądzenia myślami – zróżnicowanie jego form; związki częstości, czasu trwania i charakteru jego epizodów z cechami zadania, stanem jednostki i jej indywidualnymi właściwościami; zależności między błądzeniem myślami a wykonaniem – dają się wyjaśnić na gruncie wiedzy o podstawowych mechanizmach umysłowych i różnicach indywidualnych oraz populacyjnych w ich funkcjonowaniu? Jakie perspektywy badawcze otwierają i jakie luki w wiedzy odślaniają próby konstruowania tego rodzaju wyjaśnień?

3. Dobrostan osób wykonujących pracę stacjonarną, hybrydową i zdalną

Kierownik: dr Jarosław Grobelny

Celem badań w obrębie tego tematu jest poznanie uwarunkowań subiektywnego dobrostanu osób wykonujących pracę w różnych trybie, tzn. w sposób stacjonarny, zdalny i hybrydowy (czyli łączący dwa pierwsze podejścia). Szczególnie ważne jest uzyskanie odpowiedzi na pytania dot. tego, które czynniki kształtują i przewidują subiektywny dobrostan tych osób, a także jaka jest ich relatywna ważność w przypadku każdego z typów pracy.

4. Doświadczenia rodzicielskie kobiet żyjących w związkach z kobietami w świetle uwarunkowań osobowościowych i sytuacyjnych

Kierownik: dr Jowita Wycisk

Opracowanie i popularyzacja wyników badań ilościowych z lat 2020-2022. Kontynuacja zbierania wywiadów rozpoczętych w roku 2022, ich transkrypcji i wstępnej analizy do części jakościowej badań.

5. Dymensjonalne modele zaburzeń osobowości – teoria i badania

Kierownik: prof. UAM dr hab. Emilia Soroko

W ramach tematu „Dymensjonalne modele zaburzeń osobowości – teoria i badania” planuję:

1. zajmować się walidacją narzędzi badawczych (The Splitting Index, Borderline Personality Inventory, Self and Interpersonal Functioning Scale, STIPO-R);
2. prowadzić badania ilościowe w ramach modeli dymensjonalnych zaburzeń osobowości, bazujących na modelu alternatywnym DSM-5 oraz ICD-11 (poziom głębokości zaburzeń, patologiczne cechy osobowości, wzorzec borderline);
3. prowadzić badania jakościowe i mieszane, skoncentrowane na analizie wypowiedzi, głównie narracyjnych;
4. opracowywać teoretyczne zagadnienia dotyczące diagnozowania zaburzeń osobowości.

6. Efektywna komunikacja lekarz pacjent. Co sprzyja realizacji zaleceń lekarskich

Kierownik: prof. UAM dr hab. Michał Ziarko

Wykonawcy: mgr Maria Izbaner

Aby dobrze żyć z chorobą przewlekłą konieczne jest podjęcie odpowiedniego leczenia i stosowanie się do zaleceń lekarskich. Ma to szczególne znaczenie w przypadku schorzeń zagrażających życiu oraz tych, które obarczone są ryzykiem wystąpienia niepełnosprawności. Jedną z takich chorób jest cukrzyca, która źle leczona prowadzi do zespołu stopy cukrzycowej. Zespół ten dotyka od 6% do 10% pacjentów z cukrzycą. Nieleczony prowadzi do nieodwracalnych deformacji i martwicy stopy, która często kończy się jej amputacją.

Celem prowadzonych badań będzie sprawdzenie, które z aspektów relacji lekarz pacjent, takie jak: zaufanie do lekarza, poczucie bezpieczeństwa w relacji z lekarzem, poczucie życzliwości płynącej ze strony lekarza, sprzyjają stosowaniu się do zleceń lekarskich. Badaniami będą objęci chorzy z zespołem stopy cukrzycowej znajdujący się pod opieką chirurga naczyniowego. Planujemy przebadać chorych od 4 do 6 razy (w zależności od schematu leczenia). Pomiar będzie prowadzony w trakcie wizyt kontrolnych. Aktualnie projekt na etapie pozyskiwania zgody z Komisji Bioetycznej UM w Poznaniu.

7. Eksperymentalne badanie kryzysów 3 i 7 roku życia w rozwoju człowieka

Kierownik: prof. UAM dr hab. Błażej Smykowski

Celem projektu jest stworzenie eksperymentalnych procedur służących badaniu struktury i dynamiki przebiegu kryzysu 3 i 7 roku życia. W badaniach wykorzystywana jest opracowana przez Wygotskiego ich symptomatologia. Osobami badanymi będą dzieci ujawniające wskazane symptomy, a przedmiotem analiz będą ujawniane w próbach eksperymentalnych zjawiska i procesy psychiczne odgrywające w trakcie ich ujawniania się centralną rolę.

Kryzysy 3 i 7 roku mają kluczowe znaczenie dla włączania dziecka w świat kultury. Dzieje się to, dzięki splataniu się ze sobą naturalnej i kulturowej linii rozwoju. Kryzysy te mają w tym procesie kluczowe znaczenie. Dokonujące się w ich trakcie fundamentalne zmiany o naturalnym charakterze otwierają nowe możliwości w zakresie kształtowania kulturowych form funkcjonowania psychicznego i zachowania. Analiza ich dynamiki i struktury rozwoju pozwala na ocenę tak zwanej gotowości przedszkolnej i szkolnej dziecka. Kluczowym jej elementem jest rozpoznanie wewnętrznych warunków umożliwiających formowanie się charakterystycznej dla następującej po okresie kryzysu formy uczenia się. Analiza kryzysu pozwala ocenić czy i w jaki sposób wspomagać proces jej wyłaniania się. To z kolei pozwala na uruchamianie właściwej i we właściwym czasie formy nauczania i wychowania.

8. Eksploracja ludzkich postaw wobec robotów

Kierownik: prof. UAM dr hab. Paweł Łupkowski

Wykonawcy: pracownicy: dr inż. Marcin Jukiewicz; doktoranci: mgr Dawid Ratajczyk, mgr Aleksandra Wasielewska

W ramach proponowanego projektu przeprowadzali będziemy metaanalizy obecnych wyników badań dotyczących szeroko rozumianych postaw ludzi wobec robotów oraz będziemy realizowali badania związane z analizą takich postaw. W badaniach planujemy wykorzystanie szerokiej klasy bodźców (wizualnych, audiowizualnych oraz realnych robotów) ale także metod zaczerpniętych z językoznawstwa oraz analiz jakościowych. Wyniki zostaną zaprezentowane w postaci raportów badawczych, artykułów oraz wystąpień konferencyjnych.

9. Emocje w aktywności gamingowej

Kierownik: prof. UAM dr hab. Łukasz Kaczmarek

Badania dotyczyć będą nowych sposobów i obszarów zgłębnienia zjawisk afektywnych za pomocą obserwacji funkcjonowania ludzi w trakcie grania w gry komputerowe.

10. Facebookizacja a zachowania afiliacyjne w różnych typach związków intymnych

Kierownik: prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera

Wykonawcy: dr Izabela Stankowska-Mazur

Projekt jest kontynuacją badań, których celem było sprawdzenie zależności między aktywnością na Facebooku a zachowaniami afiliacyjnymi i bliskością w związkach intymnych.

Planowane na rok 2023 zadania obejmują: 1) analizę uzyskanych wyników; 2) opracowanie modelu aktywności osób dorosłych na portalu społecznościowym Facebook z uwzględnieniem okazywanych i odbieranych zachowań afiliacyjnych w związku intymnym; 3) czynny udział w konferencji naukowej w celu przedstawienia wyników badań; 4) publikację wyników badań w postaci artykułu naukowego; 5) upowszechnienie części uzyskanych wyników na portalu społecznościowym w celu rozpowszechniania wiedzy psychologicznej, w ramach działań popularyzujących UAM.

11. Indywidualne uwarunkowania kontroli rodzicielskiej w procesie karmienia i organizacji rodzinnego środowiska żywieniowego

Kierownik: dr Julita Wojciechowska

W polu moich zainteresowań badawczych są strategie oddziaływania rodziców, które kształtują u dzieci umiejętności zdrowej regulacji zachowań związanych z jedzeniem tzn. przyjmowania jedzenia podczas odczuwania głodu i hamowania jedzenia w sytuacji nasycenia. Kompetencja samoregulacji kształtowana w dzieciństwie wskazywana jest jako podstawowy czynnik zapobiegania nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży, jak również w dorosłości.

Wg modelu Grolnick i Pomerantz (2009) pojęcie kontroli różni się od „strukturalizacji” czy „działań opartych o strukturalizację” to znaczy organizowania środowiska dziecka, w tym przypadku rodzinnego środowiska żywieniowego. Kontrola strukturalizująca zawiera w sobie ustalanie granic dla spożywania wszystkich produktów, które to ustalanie uwzględnia perspektywę dziecka, wprowadzanie przewidywalnych dla dziecka konsekwencji i informacji zwrotnych w odpowiedzi na pożądane i niepożądane zachowania jedzeniowe dziecka. Zarówno moje badania (zrealizowany grant Covidowy) jak i analizy teoretyczne skupiają się wokół tych dwóch form kontroli i ich związków z rodzinnym środowiskiem żywieniowym i procesem samoregulacji oraz ich indywidualnych uwarunkowań: osobowościowych i związanych z procesem mentalizacji oraz empatii.

12. Jeszcze o strukturze Ja – integracja ewaluatywna

Kierownik: prof. UAM dr hab. Aleksandra Pilarska

Planowane prace badawcze stanowią nawiązanie do badań przeprowadzonych w latach ubiegłych nad adaptacyjnością strukturalnej wielości Ja, operacjonalizowanej jako zróżnicowanie koncepcji siebie i złożoność Ja. Ich celem jest uzupełnienie tego cyklu o analizę psychologicznego znaczenia przedziałowości, czyli strukturalnego parametru samowiedzy, który odnosi się do zróżnicowania aspektów Ja ze względu na walencję.

13. Konsekwencje podejścia kategorialno-dymensjonalnego w klasyfikacji ICD-11 dla diagnozy strukturalno-funkcjonalnej zaburzeń osobowości

Kierownik: prof. dr hab. Lidia Cierpiątkowska

Alternatywne modele diagnozy zaburzeń osobowości w klasyfikacjach DSM-5 i ICD-11 stwarzają wyzwanie dla klinicystów i terapeutów w zakresie formułowania diagnozy strukturalno-funkcjonalnej odwołującej się do różnych koncepcji i modeli psychologicznych zaburzeń psychicznych i zachowania.

Celem projektu jest opracowanie na podstawie analizy literatury założeń pochodzących z paradygmatu psychodynamicznego i analizy transakcyjnej dla kierunku postępowania diagnostycznego.

14. Kontrola praksi u osób lewo- i oburęcznych. Neuronalne korelaty planowania i egzekucji chwytu funkcjonalnego

Kierownik: dr Łukasz Przybylski

Analiza i opracowanie kompletnych danych z eksperymentów fMRI dotyczących planowania i egzekucji chwytu funkcjonalnego z udziałem osób praworęcznych, leworęcznych i oburęcznych (w zmienionych parametrach analizy danych; z dodaniem osób, które wcześniej nie były włączane do puli badawczej). Przygotowanie publikacji tematycznych oraz prezentacja wyników badań.

15. Logiki identyczności i różnicy

Kierownik: dr Szymon Chlebowski

Wykonawcy: prof. UAM dr hab. Dorota Leszczyńska-Jasion, mgr Agata Tomczyk, Łukasz Abramowicz, Dawid Czech

W ramach tematu badawczego skupimy się na opisanu (przy użyciu narzędzi semantycznych jak i teorii dowodowych) logik z operatorem identyczności i (dualnym względem niego) operatorem różnicy, w kontekście logiki klasycznej i intuicjonistycznej. Skupimy się na języku zawierającym kwantyfikatory wiążące zmienne zdaniowe, które były używane przez Suszkę do formalizowania ontologii Wittgensteina.

16. Między nadzieją a stratą – doświadczenia par zmagających się z niepłodnością

Kierownik: dr Marta Mrozowicz-Wrońska

Projekt poświęcony będzie analizie doświadczenia par starających się o dziecko zmagających się z problemem niepłodności. Problem ten dotyczy w Polsce ok. 1.2 mln par (Janicka et al. 2021). Leczenie niepłodności to zazwyczaj długi proces, w którym prawdopodobieństwo porażki jest wysokie (np. skuteczność procedury in vitro w latach 2013-2016 wynosiła ok. 38%) (Janicka et al. 2021). Pary leczące się z powodu niepłodności doświadczają więc trwającej wiele miesięcy a nawet lat niepewności, czy ostatecznie uda im się mieć dziecko, porażek przy kolejnych nieudanych procedurach, stresu związanego z kolejnymi zabiegami etc. Celem projektu jest analiza jakościowa doświadczenia leczenia niepłodności w celu wyłonienia czynników związanych ze zdrowiem psychicznym, radzeniem sobie ze stresem i niepewnością oraz odpornością psychiczną i motywacją do utrzymania się w leczeniu.

W ramach projektu: a) przeprowadzona zostanie analiza literatury tematu; b) analiza forów i internetowych grup wsparcia dla osób starających się o dziecko; c) przeprowadzenie pogłębionych wywiadów z osobami/parami starającymi się o dziecko i doświadczającymi trudności w tym obszarze; d) przeprowadzenie analizy tematycznej zebranego materiału w celu wyłonienia istotnych czynników związanych ze zdrowiem psychicznym, radzeniem sobie ze stresem, odpornością psychiczną i motywacją do utrzymania się w leczeniu.

Janicka, A., Spaczyński, R. Z., Kozioł, K., Radwan, M., Kurzawa, R. (2021) Assisted reproductive medicine in Poland, 2013–2016: Polish Society of Reproductive Medicine and Embryology (PTMRiE) and Fertility and Sterility Special Interest Group of the Polish Society of Gynaecologists and Obstetricians (SPiN PTGiP) report. *Ginekologia Polska*, 92 (1), 7-15.

17. Modele rozumowań i pomiar kompetencji: dedukcja, logiki temporalne i logika pytań

Kierownik: prof. UAM dr hab. Mariusz Urbański

Wykonawcy: prof. dr hab. Andrzej Wiśniewski, mgr Leonard Kupś, dr Ganna Stoyatska

Celem planowanych działań jest prowadzenie badań nad modelami interrogatywnych rozumowań temporalnych (w szczególności zdefiniowanie logiki typu Inferencyjnej Logiki Pytań dla logik temporalnych PLTL, CTL, CTL+) oraz opracowanie i walidacja narzędzi do pomiaru kompetencji w trudnych rozumowaniach dedukcyjnych.

18. Ocena zmian strukturalno-funkcjonalnych ośrodkowego układu nerwowego u mężczyzn z zaburzeniami używania alkoholu

Kierownik: dr Natalia Nowaczyk

Celem tematu badawczego jest dalszy rozwój badań nad zależnościami między zmianami neuronalnymi a sprawnością funkcji neuropsychologicznych u mężczyzn z zaburzeniem używania alkoholu. Planowane działania to: (1) kontynuacja analizy danych neuroobrazowych (FLAIR, DTI, BOLD) pozyskanych w ramach grantu PARPA Narodowego Programu Zdrowia (2) napisanie publikacji (3) zaprezentowanie wyników badań na międzynarodowej konferencji pt. „7th Edition of International Conference on Neurology and Neurological Disorders”.

19. Patologiczne cechy osobowości i poziom dysfunkcji osobowości a zaburzenia mentalizacji w grupie osób z zaburzeniami osobowości

Kierownik: dr Dominika Górską, dr Monika Jańczak

Projekt badawczy łączy ze sobą nowoczesne dymensjonalne podejście do zaburzeń osobowości w kontekście modelu patologicznych cech i poziomu głębokości zaburzeń osobowości oraz eksplorację zjawiska mentalizacji, która traktowana jest jako kluczowy marker zaburzeń funkcjonowania osobowości. Podstawowym celem badania jest zwiększenie wiedzy o osobowościowych, związanych z patologicznymi cechami, determinantach zakłóceń mentalizacji w grupie osób z zaburzeniami osobowości. W realizacji badań planowane są następujące zadania: kontynuacja i zakończenie badań właściwych w grupie klinicznej i kontrolnej, opracowanie wyników badań, w tym analiza statystyczna i merytoryczna oraz przygotowanie artykułu naukowego.

20. Percepcja i działanie z użyciem narzędzi prostych i złożonych

Kierownik: prof. dr hab. Grzegorz Króliczak

Wykonawcy: dr Agnieszka Nowik, dr Maciej Raś, prof. UAM dr hab. Michał Klichowski

Rola wyspecjalizowanych sieci wzrokowych (obszarów funkcjonalnych) mózgu zaangażowanych we wzrokową kontrolę chwytania i używania narzędzi złożonych (w odróżnieniu od narzędzi prostych) jest dość niejasna. Celem naszych nowych badań będzie zgłębianie wiedzy nt. ewentualnej przyczynowej roli obszarów kluczowych dla realizacji zadań z ich użyciem. Punktem wyjścia będą opublikowane już wyniki fMRI uzyskane w naszym laboratorium: Ras, M., Wyrwa, M., Stachowiak, J., Buchwald, M., Nowik, A.M., Kroliczak, G. (2022). Complex tools and motor-to-mechanical transformations. *Scientific Reports*, 12(8041), 1-15. doi: 10.1038/s41598-022-12142-3. Z tych badań wiemy jakie pola funkcjonalne w mózgu odgrywają kluczową rolę w interakcjach z narzędziami złożonymi.

W bardziej naturalnych warunkach, będziemy badać nie tylko wkład przyczynowy, ale także przebiegi czasowe kluczowych mechanizmów poznawczych uwikłanych w kontrolę wzrokowo-ruchową czynności (funkcjonalnych) z użyciem narzędzi złożonych. Planujemy np. mierzyć czasy reakcji i kinematyki ruchu rąk, zarówno w sytuacjach typowych interakcji z narzędziami złożonymi oraz ich perturbacjach, wywołanych m.in. przezczaszkową stymulacją magnetyczną (TMS, która wpływa na efektywność pracy mózgu szybko zmieniającym się polem magnetycznym, generowanym w cewce umieszczonej przy głowie uczestnika badań).

W ten sposób będziemy dalej identyfikować procesy/mechanizmy poznawcze, które leżą u podłoża przetwarzania informacji o cechach i funkcjach narzędzi złożonych oraz przebiegach czasowych tych procesów/mechanizmów uwikłanych w kontrolę naszych działań z ich użyciem.

21. Percepcja i kontrola dotykowa działań

Kierownik: prof. dr hab. Grzegorz Króliczak

Wykonawcy: dr Agnieszka Nowik, dr Maciej Raś, prof. UAM dr hab. Michał Klichowski

Ludzie posiadają wyspecjalizowane sieci wzrokowe obszarów funkcjonalnych mózgu, które pośredniczą w kontroli chwytania i używania narzędzi. Celem badań proponowanych w ramach niniejszego tematu badawczego jest zgłębianie wiedzy nt. procesów oraz mechanizmów uwikłanych w dotykowe interakcje z narzędziami. Punktem wyjścia jest opublikowana przez nasz zespół praca:

Styrkowiec, P.P., Nowik, A.M., & Króliczak, G. (2019). The neural underpinnings of haptically guided functional grasping of tools: An fMRI study. *Neuroimage*, 194, 149-162. doi: 10.1016/j.neuroimage.2019.03.043.

Z tych badań fMRI wiemy jakie pola funkcjonalne w mózgu odgrywają kluczową rolę w tych zadaniach. Obecnie, w bardziej naturalnych warunkach, będziemy badać m.in. przebiegi czasowe mechanizmów poznawczych w nie uwikłanych. Planujemy m.in. mierzyć czasy i poprawność reakcji manualnych w sytuacjach niezakłóconych interakcji dotykowych z narzędziami, jak i w różnego rodzaju ich perturbacjach. Mianowicie, przy pomocy przezczaszkowej stymulacji magnetycznej (TMS, wpływającej na efektywność pracy mózgu przez szybko zmieniające się pole magnetyczne, generowane w cewce umieszczonej przy głowie uczestnika badań), wpływać będziemy na kodowanie informacji dotykowych o przedmiotach, jak i programowanie i egzekucję funkcjonalnych interakcji dotykowych z narzędziami. Naszym celem jest identyfikacja głównych procesów/mechanizmów poznawczych, które leżą u podłoża przetwarzania informacji dotykowej o cechach i funkcjach narzędzi oraz przebiegach czasowych tych procesów/mechanizmów.

22. Postawa egoistyczna w pracy oraz pokora i sens pracy pracowników jako mediatory w związku między duchowością a dobrostanem

Kierownik: dr Marcin Wnuk

Badanie zostanie zrealizowane na pracownikach zatrudnionych na terenie Polski w różnych przedsiębiorstwach niezależnie od rodzaju posiadanej przez nich umowy.

Celem badań jest weryfikacja mechanizmu leżącego u podłoża relacji między duchowością pracowników a ich dobrostanem. Założono, że duchowość pracowników jest pośrednio związana z dobrostanem poprzez postawę egoistyczną w pracy, jej sens i cel oraz pokorę i brak pychy.

Dobrostan pracowników będzie weryfikowany za pomocą 3 wskaźników: satysfakcja z pracy, przywiązanie emocjonalne do organizacji oraz intencja odejścia z organizacji.

23. Postcovidowe funkcjonowanie dorosłych w zakresie nastawienia wobec przyszłości, poczucia sensu i zadowolenia z życia, odczuwanego stresu oraz radzenia sobie z nim

Kierownik: prof. UAM dr hab. Lucyna Bakiera

Wykonawcy: mgr Szymon Bręński, dr Izabela Stankowska-Mazur

Projekt dotyczy badań longitudinalnych. Pierwszy etap badań przeprowadzono w 2020r., drugi w 2021. Obecnie trwa trzeci etap. Celem badań jest sprawdzenie czy funkcjonowanie dorosłych podczas pandemii i po jej zakończeniu różni się w zakresie wybranych aspektów (nastawienie wobec przyszłości,

poczucie sensu w życiu i zadowolenie z życia, odczuwany stres oraz sposób radzenia sobie z nim), a jeśli tak, to czy różnice te można interpretować w kategoriach zmian rozwojowych. Część wyników przedstawiona została w pracy zbiorowej: Bakiera, L., Stankowska-Mazur, I., Janowicz, K. (2021). Poczucie sensu w życiu osób dorosłych podczas pandemii COVID-19. W: W. Paluchowski, L. Bakiera (red.), *Psychospołeczny obraz pierwszej fali pandemii COVID-19 w Polsce*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Planowane na 2023 rok zadania obejmują: (1) dokonanie wielozmiennowej analizy wyników uzyskanych w trzech etapach badania; (2) interpretacja wyników pod kątem społeczno-rodzinnych i indywidualnych czynników (potencjalnie) zmieniających poczucie sensu w życiu i nastawienia na jego poszukiwanie w przyszłości, (3) analityczne opracowanie wyników w zakresie zdarzeń biograficznych zwiększających prawdopodobieństwo pozytywnego nastawienia wobec przyszłości, (4) opracowanie ścieżek rozwojowych dotyczących zmian w reagowaniu na sytuacje stresowe, (5) prezentacja wyników badań na konferencji naukowej, (6) publikacja wyników badań w postaci artykułu naukowego.

24. Poznawcza analiza emocji

Kierownik: prof. UAM dr hab. Aleksandra Jasielska

Wykonawcy: prof. UAM dr hab. Emilia Soroko, dr Dominika Górka, dr Maja Stańko-Kaczmarek

Problematyka poznawczej analizy emocji będzie badana zgodnie z modelami teoretycznymi wiedzy społecznej, zaadaptowanymi dla potrzeb rozumienia wiedzy na temat emocji. Modele te wskazują na istnienie w obrębie wzmiankowanej wiedzy kilku składników: percepcyjnego – dotyczącego obserwacji danych zmysłowych i towarzyszącej refleksji umysłowej (np. procesy spostrzegania i rozpoznania emocji), konceptualnego związanego z reprezentowaniem danych (np. czynienie z emocji przedmiotu myśli) oraz niekiedy symbolicznego – umożliwiającego wyrażanie danych przez jednostki językowe (np. nazywanie, wyrażanie emocji w języku). Zgodnie z tymi przesłankami badania będą dotyczyć: 1) schematu emocjonalnego, twórczości emocjonalnej, artystycznej reprezentacji emocji; 2) wiedzy na temat emocji podstawowych dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim- wykorzystanie narzędzia pomiarowego (WE06) 3) polskiej adaptacji Skali Przetwarzania Emocjonalnego (*Emotional Processing Scale*).

25. Poznawcze, emocjonalne i behawioralne korelaty kreatywności

Kierownik: dr Maja Stańko-Kaczmarek

Wykonawcy: Ryszard Zieliński, Katarzyna Sołtysiak, Maria Kośmider, Aleksandra Muniak (studenci WPiK)

1. Przygotowanie raportów z badań do publikacji.
2. Tłumaczenie/edycja i korekta.

3. Złożenie tekstów do czasopisma.
4. Korekta po recenzjach i ponowne złożenie do publikacji.

26. Procesualne i reprezentacyjne teorie zaburzeń pamięci osób starszych

Kierownik: prof. UAM dr hab. Maciej Hanczakowski

Jednym z najbardziej wyraźnych zaburzeń funkcji poznawczych w okresie starzenia się jest spadek efektywności procesów pamięciowych. Spadek ten nie jest jednak jednorodny. Wcześniejsze badania pokazują, że osoby starsze mają problem z tworzeniem i wydobywaniem z pamięci asocjacji pomiędzy elementami, podczas gdy ich pamięć samych elementów jest równie dobra jak pamięć osób młodszych. Wyniki tego typu najczęściej wyjaśnia się poprzez postulowane zaburzenie procesów asocjacyjnych u osób starszych. Alternatywnym jednak ujęciem jest ujęcie reprezentacyjne, według którego upośledzenie pamięci osób starszych ma charakter ogólny, a ujawnia się ono głównie w zadaniach asocjacyjnych, ponieważ uwaga osób badanych najczęściej ulokowana jest na poszczególnych elementach, nie zaś asocjacjach. Oznacza to, że poszczególne elementy mają bogatą reprezentację pamięciową, podczas gdy asocjacje są reprezentowane relatywnie ubogo. W przypadku spadku ogólnego poziomu funkcjonowania pamięciowego związanego z wiekiem, redundancja cech reprezentacji elementu powoduje, że element ten jest wciąż pamiętany, zaś brak redundancji przy reprezentacji asocjacji powoduje, że asocjacja ta nie jest pamiętana. W projekcie badawczym badane są obie te hipotezy poprzez kierowanie uwagi osób badanych – zarówno młodszych i starszych – albo na elementy, albo na ich asocjacje. Hipoteza proceduralna przewiduje, że niezależnie od alokacji uwagi osoby starsze będą przejawiać gorszą pamięć dla asocjacji niż osoby młodsze. Hipoteza reprezentacyjna przewiduje, że osoby starsze będą przejawiać gorszą pamięć dla reprezentacji, na którą nie była nakierowana ich uwaga.

27. Prozodia w schizofrenii a funkcjonowanie społeczne

Kierownik: dr hab. Olga Sakson-Obada

Wykonawcy: dr Joanna Śmiecińska (Wydział Anglistyki UAM)

- Stworzenie narzędzia do badania prozodii w produkcji i sprawdzenie jego trafności (grupa kliniczna vs grupa kontrolna)
- Przebadanie 40 osób z grupy kontrolnej ($n=20$) i klinicznej autorską baterią testów do badania prozodii (prozodia w percepcji: aspekt emocjonalny, lingwistyczny, indeksowy: prozodia w produkcji) oraz związku z prozodią z funkcjonowaniem poznawczym.

28. Przemoc doświadczana w miejscu pracy a wypalenie zawodowe pracowników ochrony zdrowia

Kierownik: prof. UAM dr hab. Teresa Chirkowska-Smolak

Wskaźnik poważnych incydentów przemocy w miejscu pracy wobec personelu medycznego jest średnio cztery razy wyższy niż wobec pracowników w przemyśle, a wiele napaści lub gróźb nie jest w ogóle zgłaszanych przez pracowników ochrony zdrowia. Szczególne koszty ponoszą oni w związku z przemocą typu II (ze strony pacjentów). Projekt badawczy będzie się wiązał z określeniem rozmiarów zjawiska oraz przyczyn takiej agresji. Główny problem badawczy dotyczy jednak konsekwencji, jakie ponoszą ofiary, bowiem celem projektu będzie określenie związku pomiędzy przemocą doświadczaną przez personel medyczny w miejscu pracy a wypaleniem zawodowym. W ramach projektu badawczego planuję opracowanie narzędzia do pomiaru zachowań agresywnych wobec personelu medycznego oraz sporządzenie polskiej adaptacji kwestionariusza wypalenia zawodowego MBI w wersji dla personelu medycznego.

29. Psychofizjologiczne funkcjonowanie człowieka

Kierownik: dr Maciej Behnke

Emocje wyewoluowały, by poradzić sobie z podstawowymi zadaniami życiowymi (np. unikaniem zagrożenia). W nadchodzącym roku planuję zająć się badaniami związanymi z naturą i funkcją reakcji emocjonalnych, uwzględniając też bodźce wywołujące emocje jak i konsekwencje reakcji emocjonalnych.

30. Psychologiczne czynniki związane z uważnością (*mindfulness*) w populacji ogólnej

Kierownik: dr Maja Stańko-Kaczmarek

Wykonawcy: Kardasz Łukasz, Koza Joanna, Piwońska Małgorzata, Siwińska Wiktoria, Sokołowska Kaja (studenci WPiK)

1. Przygotowanie raportów z badań do publikacji.
2. Tłumaczenie/edycja i korekta.
3. Złożenie tekstów do czasopisma.
4. Korekta po recenzjach i ponowne złożenie do publikacji.

31. Psychologiczne i psychopatologiczne następstwa wydarzeń traumatycznych

Kierownik: dr Michał Sieński

Wykonawcy: prof. UAM dr hab. Michał Ziarko

Obecnie planuje się finalizację publikacji z badań, które obecnie są w recenzjach:

Sieński, M., Ziarko, M. (in review). Psychosocial risk factors for revictimization. The role of early maladaptive schemas and modes in female victims of family violence.

Sieński, M., Ziarko, M. (in review). Umysł w sytuacji doświadczenia wydarzenia traumatycznego. Obronna rola dysocjacji. W: E. Mojs (red.), Emocje w języku, poznaniu, doświadczeniu i terapii.

Sieński, M., Ziarko, M. (in review). Rewiktymizacja. Charakterystyka zjawiska w perspektywie psychologii klinicznej i teoriach psychoanalitycznych. Wydawnictwo Rys.

Praca nad złożonymi publikacjami będzie dotyczyć ich poprawek, jak również ew. dalszych zgłoszeń do czasopism i wydawnictw. Ponadto, planuje się prace nad dwoma kolejnymi publikacjami:

(1) artykuł z przeprowadzonych badań wskazujący na całościowy psychospołeczny mechanizm rewiktymizacji

(2) książka stanowiąca zbiorcze podsumowanie całości przeprowadzonych badań nad rewiktymizacją.

32. Psychologiczne koncepcje przebaczenia

Kierownik: prof. UAM dr hab. Anna Słysz

Wykonawcy: mgr Piotr Haładziński, prof. UAM dr hab. Aleksandra Pilarska, dr Joanna Urbańska

Badania empiryczne na gruncie psychologii nad uwarunkowaniami i konsekwencjami przebaczenia (*forgiveness*) i przebaczenia sobie (*self-forgiveness*) mają stosunkowo krótką (około 30-letnią) historię. Celem planowanych badań jest kontynuacja eksploracji przebaczenia sobie i innym jako psychologicznych konstruktów. W roku 2022 zespół badawczy przygotował uzgodnione tłumaczenia z języka angielskiego na język polski trzech kwestionariuszy Enrighta do badania przebaczenia: Enright Forgiveness Inventory (EFI-30), Enright Self-Forgiveness Inventory (ESFI), Enright Group Forgiveness Inventory (EGFI). W ramach realizacji tematu badawczego będą prowadzone dalsze prace nad polską adaptacją tych kwestionariuszy. W tym celu zostaną zaplanowane badania empiryczne nad wybranymi korelatami dyspozycyjnego przebaczenia sobie i innym. W tym kontekście zostaną rozważone m.in. wczesne nieadaptacyjne schematy poznawcze, myśli i zachowania suicydalne oraz rodzaje zaburzeń osobowości.

33. Psychologiczne mechanizmy zachowań społecznych

Kierownik: dr Dariusz Drążkowski

Wykonawcy: mgr Radosław Trepanowski

Celem tego projektu jest 1) zbadanie zjawisk społecznych ze szczególnym uwzględnieniem takich procesów jak reaktancja; 2) rozpowszechnienie wyników zrealizowanych badań w obszarze badań psychologicznych mechanizmów zachowań społecznych w formie wystąpień konferencyjnych i publikacji naukowych.

34. Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje komunikacji perswazyjnej

Kierownik: prof. UAM dr hab. Monika Obrębska

Wykonawcy:

- pracownicy: dr Barbara Konat
- studentka kognitywistyki: Ewelina Gajewska
- studentka psychologii: Nadia Dembska

Komunikacja perswazyjna jest ważnym obszarem badań psychologicznych ze względu na swoją wartość aplikacyjną. W planowanym projekcie interesują nas szczególnie podmiotowe uwarunkowania (osobowość, nastrój i osobiste zaangażowanie) skuteczności argumentacji racjonalnej i emocjonalnej (z uwzględnieniem podziału na emocje pozytywne i negatywne) oraz jej psychologiczne konsekwencje dla nastroju i wizerunku odbiorcy.

Planowane zadania na rok 2023:

1. przeprowadzenie eksperymentu na temat związku nastroju i osobistego zaangażowania z subiektywnie odczuwaną perswazyjną mocą argumentacji racjonalnej i emocjonalnej;
2. przeprowadzenie eksperymentu na temat związku stosowanych komunikatów perswazyjnych z wizerunkiem polityka;
3. przeprowadzenie eksperymentu na temat związku cech osobowości ze stosowaną argumentacją perswazyjną.

35. Psychologiczne uwarunkowania zjawisk w życiu społecznym

Kierownik: dr Michał Kosakowski

W ramach tematu badawczego planowana jest realizacja badań ankietowych oraz z wykorzystaniem metod dostępnych w ramach Laboratorium Psychofizjologii, dotyczących psychologicznych uwarunkowań zjawisk z obszaru poznania społecznego oraz przetwarzania emocji w kontekście relacji interpersonalnych i grupowych.

36. Rola emocji w perswazji: badania eksperymentalne

Kierownik: dr Barbara Konat

Wykonawcy: prof. UAM dr hab. Monika Obrębska

W ramach realizacji zadań tematu badawczego zostaną przeprowadzone trzy eksperymenty, których celem jest odpowiedź na pytanie o rolę emocji w osiąganiu efektu perswazyjnego. W Eksperymentach 1 przeanalizujemy rolę manipulacji jakością argumentu (mocny i słaby) oraz typem emocji (pozytywna i negatywna) na postrzeganą siłę argumentu (z wykorzystaniem narzędzia PAS – Perceived Argument Strength). W Eksperymentach 2 zbadamy rolę nienawistnych komunikatów na postrzeganie wizerunku osoby pełniącej funkcje polityczne (z wykorzystaniem metody dyferencjału semantycznego). W Eksperymentach 3 zastosujemy eksperyment naturalny, w postaci organizacji badania pod postacią „letniej szkoły debat”, która pozwoli nam na uchwycenie naturalnych kontekstów argumentacji z jednoczesną dostępnością analizy cech indywidualnych uczestników (np. cechy osobowości, nastroj). Pozwoli nam to na unikalne profilowanie tego, które cechy osób mówiących i które cechy widowni wiążą się z większą emotywnością argumentów.

37. Rozwój funkcji wykonawczych w okresie dzieciństwa

Kierownik: dr Sławomir Jabłoński

Wykonawcy: prof. UAM dr hab. Błażej Smykowski, mgr Szymon Bręński, mgr Magdalena Hardt

Prace badawcze będą obejmowały konceptualizację teoretyczną rozwoju funkcji wykonawczych, w tym identyfikację czynników środowiskowych warunkujących ten rozwój oraz opracowanie narzędzi pomiaru wymienionych wyżej zjawisk. W roku 2023 planowana jest: 1) kontynuacja badań laboratoryjnych nt. roli hamowania w interakcji matka-dziecko (praca doktorska M. Hardt), 2) kontynuacja prac nad arkuszem obserwacyjnym do rejestrowania zachowań nauczyciela sprzyjających uruchamianiu funkcji wykonawczych przez uczniów podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej, 3) kontynuacja przygotowania publikacji monografii: Jabłoński, S. Rozwój kontroli hamowania w okresie dzieciństwa, a także 4) opracowanie wstępnych projektów badań eksperymentalnych funkcji wykonawczych.

38.   Rozwój tożsamości niepełnosprawności – konsekwencje dla zdrowia psychicznego

Kierownik: dr Małgorzata Rękosiewicz

Jest to temat badawczy kontynuowany z roku 2021. W ramach tematu przygotowałam systematyczny przegląd literatury, który przedstawiłam na XXX Ogólnopolskiej Konferencji Psychologii Rozwojowej w Gdańsku w 2022 roku. Obecnie finalizuję wstępną publikację z tego zakresu, analizuję literaturę naukową oraz przygotowuję projekt badawczy dotyczący relacji między rozwojem poczucia niepełnosprawności i tożsamości niepełnosprawności a dobrostanem psychicznym. Badaniem objęte zostaną osoby zarówno z widoczną jak i niewidoczną niepełnosprawnością.

39.   Samoopiekuńczość: pomiar i psychologiczne korelaty

Kierownik: prof. UAM dr hab. Aleksandra Pilarska

Opracowanie materiału teoretycznego i empirycznego zebranego w latach 2020-2022. Przygotowanie publikacji tematycznych oraz wystąpienia konferencyjnego.

40.   Seksualność w cyklu życia człowieka

Kierownik: prof. dr hab. Maria Beisert

Wykonawcy:

- osoby zatrudnione: dr Dominika Bartoszak, dr Agnieszka Izdebska, dr Anna Roszyk, dr Filip Szumski, dr Marta Szymańska-Pytlińska, dr Monika Zielona-Jenek

- doktorantki: mgr Natalia Andrzejczyk, mgr Joanna Płonka, mgr Mercedes Sakrajda, mgr Olga Węglerska

Celem badań jest analiza normatywnego rozwoju seksualnego okresu dzieciństwa i dorosłości oraz nietypowego i zaburzonego funkcjonowania seksualnego w okresie dorosłości. Analizy służyć będą pogłębieniu rozumienia istoty rozwoju seksualnego, jego uwarunkowań oraz różnorodności ekspresji, w kontekście normy seksuologicznej. Prace zorganizowane będą w ramach szczegółowych projektów spajanych przez wiodący temat badawczy:

- a) Normatywna ekspresja seksualna w okresie dzieciństwa.
- b) Narcyzm a przywiązanie i funkcjonowanie seksualne w okresie wczesnej dorosłości.
- c) Funkcjonowanie seksualne kobiet dorosłych.
- d) Seksualność dorosłych mężczyzn.

- e) Satysfakcja seksualna.
- f) Wzorce zainteresowań seksualnych dorosłych mężczyzn.
- g) Wpływ deprywacji seksualnej na funkcjonowanie człowieka.
- h) Doświadczenia rodzeństwa osób wykorzystanych seksualnie w dzieciństwie.
- i) Doświadczenia pracowników ochrony zdrowia w kontakcie z osobami poszkodowanymi przemocą seksualną.
- j) Przebieg przestępstw seksualnych z perspektywy ofiar/pomijane populacje ofiar przemocy seksualnej
- k) Poznanie sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci.
- l) Zdolność do mentalizacji u sprawców przestępstw seksualnych wobec małoletnich.
- m) Ocena ryzyka recydywy seksualnej.

Realizacja zadań badawczych odbywać się będzie we współpracy z zespołami klinik Ginekologiczno-Położniczego Szpitala Klinicznego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz zespołem Katedry i Kliniki Endokrynologii, Przemiany Materii i Chorób Wewnętrznych UM, Miejskim Uniwersytetem w Dublinie (Irlandia), Centrum Zdrowia Seksualnego i Interwencji w Klecanach (Czechy), przedszkolami na terenie Wielkopolski oraz Polskim Towarzystwem Psychoterapii Psychodynamicznej.

41. Sensowność empiryczna pojęć teoretycznych w psychologii

Kierownik: dr Tomasz Czub

Wykonawcy: prof. dr hab. Elżbieta Hornowska

Zgłaszany temat stanowi kontynuację projektu realizowanego w latach 2021 i 2022. Celem projektu jest zarówno uruchomienie niemal nieobecnej w polskim piśmiennictwie dyskusji, jak też sformułowanie pytań i wypracowanie stanowiska/stanowisk w sprawie pełnego niejasności i budzącego nieustanne wątpliwości w psychologii problemu relacji między znaczeniem pojęć teoretycznych opisujących obiekty natury psychicznej (np. osobowość, inteligencja, temperament, czy emocje) a ich empiryczną reprezentacją. Do planowanych w dłuższej perspektywie czasowej rezultatów projektu należy przygotowanie publikacji prezentujących wątpliwości i ustalenia dotyczące problemu empirycznego znaczenia pojęć teoretycznych w psychologii, jak też wypracowanie zbioru wskazówek, które mogłyby być pomocne w rozpowszechnianiu wiedzy na ten temat (np. modyfikacji programów nauczania). W pierwszym roku realizacji projektu sformułowano szereg pytań i wątpliwości dotyczących statusu pojęć teoretycznych w psychologii, omówiono niektóre problemy szczegółowe w obrębie podejmowanego tematu. W drugim roku kontynuowano analizę obszaru problemowego w poszukiwaniu zagadnień osiowych, których wyodrębnienie umożliwiłoby wypracowanie uporządkowanego stanowiska w kwestii podejmowanego problemu badawczego. W trzecim roku planowane jest przygotowanie opracowania systematyzującego przyczyny trudności w ustalaniu empirycznej reprezentacji pojęć teoretycznych w psychologii oraz zawierającego propozycje rozwiązań pozwalających zapobiegać zagrożeniom, jakie wiążą się z korzystaniem z pojęć teoretycznych

w psychologii, które polegają na różnych formach deformacji postulatycznego znaczenia pojęć teoretycznych.

42. Sytuacyjne i podmiotowe uwarunkowania spontanicznej atrybucji stanów mentalnych

Kierownik: prof. UAM dr hab. Adam Putko

W badaniach nad poznaniem społecznym obszarem stosunkowo słabo rozpoznany są procesy spontanicznego przypisywania innym ludziom stanów mentalnych podczas przewidywania lub wyjaśniania ich zachowania. Celem badań jest określenie sytuacyjnych i podmiotowych czynników sprzyjających spontanicznej atrybucji takich stanów, zarówno w procesach przebiegających na względnie wysokim poziomie (np. atrybucja przekonań, intencji itp.), jak i na niższym (np. atrybucja spostrzeżeń wzrokowych). Planowane są manipulacje eksperymentalne dotyczące właściwości kontekstu sytuacyjnego, w jakim obserwator wykonuje zadanie oraz jego nastawień, a także pomiar cech indywidualnych o charakterze dyspozycyjnym, istotnych w interakcjach społecznych. Rezultatem podjętych działań będzie raport z badań w postaci artykułu naukowego.

43. Szczepienie przeciw COVID-19, w kontekście zdrowia psychicznego, osobowości i lęku przed śmiercią

Kierownik: prof. UAM dr hab. Michał Ziarko

Wykonawcy: mgr Julia Krawczyk

Pandemia COVID-19 przywróciła w ostatnich latach dyskusję na temat szczepień i ich roli w ochronie zdrowia oraz życia społecznego. Pomimo satysfakcjonujących wyników badań nad efektywnością szczepionek, literatura źródłowa identyfikuje w Polsce rosnący problem braku zaufania i rezygnacji ze szczepień. W odniesieniu do problematyki badań można założyć, że zdrowie psychiczne, lęk przed śmiercią, wczesne nieadaptacyjne schematy i przekonania na temat szczepień, będą pozostawać w związku z zaszczepieniem się przeciw COVID-19 (liczbę przyjętych dawek i zamiar dalszego zaszczepienia).

Planujemy objąć badaniem populację osób między 20 a 49 r.ż., mieszkających w Polsce, gdyż jest to grupa osób wśród której identyfikuje się największe dysproporcje w zaszczepieniu. Chętni respondenci zostaną zaproszeni do badania drogą internetową i wypełnienia wybranych narzędzi samoopisowych. Metody z których składać się będzie badanie to: Kwestionariusz Ogólnego Stanu Zdrowia (GHQ-12); Inwentarz Osobowości DSM-5 (PID-5-BF) Skrócona Wersja; Zrewidowana Skala Lęku przed Śmiercią Collett-Lester (CL-FODS), Kwestionariusz Schematów Younga – Krótka wersja (YSQ-S3), Skala Postaw Wobec Szczepień (VAX) oraz ankiety własne dotyczące danych demograficznych, zaszczepienia i motywu szczepienia (lub jego braku).

44. Uwarunkowania i konsekwencje niechcianego celibatu u mężczyzn żyjących w pojedynkę w okresie wczesnej dorosłości

Kierownik: dr Agnieszka E. Łyś

Wykonawcy: prof. UAM dr hab. Katarzyna Adamczyk, dr hab. Kamilla Bargiel-Matusiewicz (UW), dr Tomasz Oleksy (UW), Wojciech Podsiadłowski (IP PAN), dr Anna Studzińska (ICAM Toulouse), mgr Radosław Trepanowski (UAM)

Strzelanina w Isla Vista (2014) zwróciła uwagę na problemy mężczyzn określających się jako „incele”, mających mizoginiczne przekonania, jednocześnie cierpiąc z powodu braku partnerki.

Pytania badawcze: Co sprzyja niechcianemu celibatowi (Grunau i in., 2022) u mężczyzn żyjących w pojedynkę?
Jak wpływa on na ich dobrostan?

Hipotezy:

Esencjalizm dotyczący płci sprzyja niechcianemu celibatowi (H1a). Relacja ta jest mediowana przez konflikt roli płciowej (H1b).

Esencjalistyczne postrzeganie płci może nasilać potrzebę dopasowania się do stereotypu męskości, co wiąże z konfliktem roli płciowej, który może sprawiać, że mężczyzna postrzega siebie jako zbyt niedoskonałego, by znaleźć partnera/kę. Istnieje związek między konfliktem roli płciowej a funkcjonowaniem w relacjach – restrykcyjna emocjonalność, będąca składnikiem konfliktu roli płciowej u mężczyzn, wiąże się z niskim poziomem intymności w relacjach (Mahalik i in., 2001).

Niechciany celibat sprzyja objawom depresji (H2a). Relacja ta mediowana jest przez niską samoocenę (H2b).

Niechciany celibat, wiążąc się z przekonaniem, że jest się zbyt niedoskonałym, by znaleźć partnera/kę, może prowadzić do niskiej samooceny, a w konsekwencji – do depresji. Mężczyźni identyfikujący się jako incele mają niższą samoocenę oraz większe nasilenie depresji, lecz nie potwierdzono kierunku zależności (Stijelja & Mishara, 2022).

Będziemy też kontrolować używanie stron internetowych związanych z tzw. „manosferą”, skupiających „inceli” (Vallerga & Zurbriggen, 2022).

Metoda: badanie podłużne (3 fale)

Literatura cytowana:

Grunau, K., Bieselt, H. E., Gul, P., & Kupfer, T. R. (2022). Unwanted celibacy is associated with misogynistic attitudes even after controlling for personality. *Personality and Individual Differences*, 199, 111860. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2022.111860>

Mahalik, J. R., Locke, B. D., Theodore, H., Cournoyer, R. J., & Lloyd, B. F. (2001). A Cross-National and Cross-Sectional Comparison of Men's Gender Role Conflict and Its Relationship to Social Intimacy and Self-Esteem. *Sex Roles*, 45, 1-14. <https://doi.org/10.1023/A:1013008800019>.

Sowislo, J. F., & Orth, U. (2013). Does low self-esteem predict depression and anxiety? A metaanalysis of longitudinal studies. *Psychological Bulletin*, 139(1), 213–240. <https://doi.org/10.1037/a0028931>

Stijelja, S., & Mishara, B. L. (2022). Psychosocial Characteristics of Involuntary Celibates (Incels): A Review of Empirical Research and Assessment of the Potential Implications of Research on Adult Virginity and Late Sexual Onset. *Sexuality & Culture*. <https://doi.org/10.1007/s12119-022-10031-5>

45. Uwarunkowania i konsekwencje życia w pojedynkę oraz rola codziennych interakcji społecznych dla zdrowia psychicznego

Kierownik: prof. UAM dr hab. Katarzyna Adamczyk

Wykonawcy: mgr Monika Frydrychowicz, mgr Sebastian Pietrzak, mgr Radosław Trepanowski

W ramach tematu badawczego planowane są zadania, których celem jest a) opis i wyjaśnienie doświadczenia niejasnej straty oraz określenie jej wpływu na życie osób żyjących w pojedynkę; b) prace teoretyczne nad modelem życia w pojedynkę w ujęciu teorii niejasnej straty; c) określenie roli wybranych uwarunkowań i konsekwencji życia w pojedynkę; d) określenie roli codziennych interakcji społecznych (w tym kontaktów online) dla zdrowia psychicznego.

46. Uwarunkowywanie sukcesu systemów fantazmatycznych

Kierownik: prof. dr hab. Tomasz Polak

Wykonawcy: dr Beata Anna Polak

Proponujemy wielostronną analizę następującej tezy: Sukces systemów zorganizowanych wokół świadomości fantazmatycznej i współtworzących je ludzi opiera się na trzech przesłankach, które, by do owego sukcesu doprowadzić, muszą wystąpić i zadziałać razem:

1' Przesłanką pierwszą jest skuteczny dostęp do znacznej grupy osób niedocenionych w dotychczasowym układzie relacji społecznych. Chodzi o ich przejęcie na rzecz rodzącej się nowej struktury. Przejęcie takich osób jest skuteczne, jeśli można im zaimplementować przekonanie, że zostały wyrwane z dotychczasowego stanu niedocenienia na rzecz nowej, wyższej pozycji społecznej (cokolwiek to znaczy).

2' Przesłanką drugą jest uruchomienie w formującej się nowej społeczności procesów „kontrpolitycznych”, czyli takich, które wprawdzie w niczym nie posuwają naprzód jej cywilizacyjnego rozwoju czy usytuowania, ale dostarczają członkom takiej społeczności (nowego) poczucia suwerenności i suwerennego działania.

3' Przesłanką trzecią jest stworzenie innowacyjnego i zarazem manipulacyjnego języka, czyli takiej nowej ramy językowej, która odpowiednio wyrazi nową tożsamość takiej społeczności.

Obecnie projekt jest w fazie redagowania części drugiej i trzeciej przygotowywanej publikacji.

47. Wczesna faza stresu pandemicznego – dynamika zmian w percepcji i radzeniu sobie ze stresem

Kierownik: prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski

Wykonawcy: prof. dr hab. Elżbieta Hornowska, dr Marzenna Zakrzewska, mgr Piotr Haładziński, mgr Tomasz Ptaszyński

Przygotowanie publikacji „Analiza treści wypowiedzi dotyczących ograniczeń w pierwszym okresie trwania pandemii”.

48. Wpływ immersji związanej z grami fabularnymi na udzielanie rzetelnych i trafnych odpowiedzi w psychologicznych narzędziach badawczych

Kierownik: dr hab. Paweł Kleka

Wykonawcy:

- studentka kognitywistyki, 3 rok Julia Jaszczak

- studentka psychologii, 4 rok Zofia Stocka

W ramach projektu chcemy zbadać wpływ immersji związanej z odgrywaniem roli na jakość pozyskiwanych wyników w testach / kwestionariuszach psychologicznych. Celem jest zbudowanie równoległej wersji wybranego kwestionariusza oraz określenie jego właściwości psychometrycznych.

49. Zastosowanie metod obliczeniowych w teorii dowodu

Kierownik: prof. UAM dr hab. Dorota Leszczyńska-Jasion

Wykonawcy: dr inż. Marcin Jukiewicz, dr Szymon Chlebowski, mgr Agata Tomczyk

W 2023 roku zespół kontynuować będzie prace wykonane w ramach tego samego tematu badawczego w poprzednich latach kalendarzowych, podejmując tradycyjne zagadnienia teorii dowodu (dowodzenie, porównywanie systemów dowodowych, badanie rozmiaru dowodów i złożoności procesu dowodzenia) przy pomocy metod obliczeniowych.

50. Znaczenie relacji z rodzeństwem dla rozwoju dziecka i jego dobrostanu

Kierownik: dr Karolina Appelt

Mimo powszechności i znaczenia relacji w rodzeństwie badania nad tymi relacjami długo znajdowały się w cieniu badań nad wpływem rodziców i rówieśników na rozwój dziecka (White, Hughes, 2021). Od 2000 roku można zauważyć znaczny wzrost liczby projektów badawczych dotyczących relacji w rodzeństwie (analiza bazy Scopus), choć w Polsce jest on nadal słabo widoczny. Zaplanowane na 2023 rok zadania w ramach projektu to:

a) dalsza kwerenda literatury przedmiotu oraz opracowanie modelu zmienności relacji z rodzeństwem na różnych etapach rozwoju; b) stworzenie i przetestowanie narzędzi do badania; c) rekrutacja badanych do badań pilotażowych zgodnie z przyjętymi kryteriami włączania i wyłączenia; d) zbieranie odpowiedzi osób badanych; e) analiza uzyskanych wyników; f) udział w konferencji w celu przedstawienia wyników badań; g) przygotowanie publikacji.

51. Żyd, Arab, Polak. Trajektorie tożsamości i różnicy

Kierownik: prof. UAM dr hab. Monika Bobako

Temat jest rozwinięciem wątków podejmowanych we wcześniejszym projekcie badawczym poświęconym zjawisku islamofobii w Europie. Jego punktem wyjścia jest postulat Gila Anidjara, zgodnie z którym analiza postaw, jakie w Europie zajmowano wobec Żydów powinna być zawsze prowadzona łącznie z analizą europejskiego stosunku do Arabów i muzułmanów. Celem planowanych badań będzie realizacja tego postulatu w odniesieniu do kontekstu polskiego, w którym oddzielenie tych dwóch obszarów problemowych jest szczególnie wyraźne. Postawione zadania badawcze będą obejmowały opracowanie ramy teoretycznej dla ich połączenia na polskim gruncie, wskazanie wydarzeń historycznych, otaczających je dyskursów i zjawisk kulturowych, do których możliwe będzie zastosowanie tych ram, oraz wstępną analizę wybranych przypadków.